

Seat No. : _____

NM-117

November-2025

B.A., Sem.-III

DSC-C-GEO-231 : Geography (Introduction to Climatology) (As Per NEP-2020)

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચનાઓ : (i) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત અને સરખા ગુણ ધરાવે છે.

(ii) જરૂર જણાય ત્યાં પેન્સિલ વડે સ્વચ્છ આકૃતિઓ દોરો.

(iii) વિદ્યાર્થીઓ રેખાંકિત નકશાઓનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

1. આબોહવાશાસ્ત્ર એટલે શું ? તેનું વિષયવસ્તુ અને વિષયવ્યાપનો ખ્યાલ આપી, હવામાન અને આબોહવાના નિયંત્રણો સમજાવો. 10
અથવા
1. વાતાવરણનું બંધારણ અને સ્તરરચના આકૃતિ સહિત સમજાવો. 10
2. દબાણનું માપન અને વિતરણ સમજાવી, પવનોને અસરકરતાં પરિબળો સમજાવો. 10
અથવા
2. હવાનું ભ્રમણ સમજાવી, દૈનિક, સ્થાનીય અને ચોમાસાના પવનોની વિગતે સમજ આપો. 10
3. વાતાવરણીય ભેજની સમજૂતી આપી, ભેજનું માપન સમજાવો. 10
અથવા
3. વરસાદના સ્વરૂપો સમજાવો અને ધુમ્મસ અને વાદળો વિગતે સમજાવો. 10
4. આબોહવાના બદલાવમાં નેશનલ એક્શન પ્લાન વિગતે સમજાવો. 10
અથવા
4. વૈશ્વિક તાપવૃદ્ધિ અને ગ્રીનહાઉસ ગેસ વિશે નોંધ લખો. 10
5. નીચે આપેલાં બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નના જવાબો કૌંસમાંથી પસંદ કરી જવાબો આપો : (ગમે તે દસ) 10
(1) પૃથ્વી સપાટીને આવરીને વીંટળાયેલા આવરણને કયું આવરણ કહેવાય છે ?
(A) જલાવરણ (B) વાતાવરણ
(C) મૃદાવરણ (D) આપેલ બધા

- (2) વાતાવરણના બંધારણમાં નાઈટ્રોજનનું પ્રમાણ કેટલા ટકા છે ?
 (A) 78.08% (B) 20.95%
 (C) 0.035% (D) 0.93%
- (3) વરસાદ માપવાનો એકમ કયો છે ?
 (A) ફેરનહીટ (B) મિલીબાર
 (C) ફેધમ (D) મિલીમીટર
- (4) આબોહવા એ કેવા પ્રકારની વાતાવરણીય સ્થિતિ છે ?
 (A) લાંબાગાળાની (B) ટૂંકાગાળાની
 (C) મધ્યમગાળાની (D) આપેલ બધા
- (5) પવનનું દિશાદર્શક સાધન કયું છે ?
 (A) એનેરોઈડ બેરોમીટર (B) વિન્ડવેન
 (C) થર્મોમીટર (D) વાયુભારમાપક
- (6) હવાનું કયું આવરણ પૃથ્વી સપાટીથી સૌથી નજીક છે ?
 (A) વાતાવરણ (B) આયન આવરણ
 (C) સમતાપ આવરણ (D) ક્ષોભ આવરણ
- (7) વાતાવરણના ભેજનું બીજું નામ શું છે ?
 (A) રીલેટીવ (B) પ્રેસીપિટેશન
 (C) હ્યુમિડિટી (D) વાદળ
- (8) વાતાવરણના ભેજ માપવા કયું સાધન વપરાય છે ?
 (A) એનેરોઈડ બેરોમીટર (B) થર્મોમીટર
 (C) રૈન ગેજ (D) ફોરટીનનું વાયુભાર માપક
- (9) કયું વાદળ વરસાદ આપતું નથી ?
 (A) ઢગ વાદળ (B) પડ વાદળ
 (C) વર્ષા વાદળ (D) તંતુ વાદળ
- (10) ભારતીય શહેરોમાં કયું શહેર સૌથી વધુ પ્રદૂષિત છે ?
 (A) અમદાવાદ (B) દિલ્હી
 (C) પૂણે (D) બેંગ્લોર
- (11) CFC વાયુનું સાચું અને પુરું નામ કયું છે ?
 (A) કેલ્શિયમ ફેરો કાર્બન (B) ક્લોરોફ્લોરો કાર્બન
 (C) કાર્બન ફેરોકાર્બોનેટ (D) કાર્બન ડાયોક્સાઈડ
- (12) ગ્રીન હાઉસ ગેસીસમાં નીચેનામાંથી કયો વાયુનો સમાવેશ થાય છે ?
 (A) કાર્બન ડાયોક્સાઈડ (B) ઓક્સિજન
 (C) નાઈટ્રોજન (D) હિલિયમ

Seat No. : _____

NM-117

November-2025

B.A., Sem.-III

**DSC-C-GEO-231 : Geography
(Introduction to Climatology)
(As Per NEP-2020)**

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :** (i) All questions are compulsory and carry equal marks.
(ii) Draw neat figures with pencil wherever necessary.
(iii) Students can use tensile maps.

1. What is Climatology ? Discuss the nature and scope of Climatology and explain the controls of weather and climate. **10**

OR

1. Explain the structure and stratification of the atmosphere with a diagram. **10**

2. Explain the measurement and distribution of pressure, explain the factors affecting winds. **10**

OR

2. Explain the circulation of air and give a detailed explanation of daily, local and monsoon winds. **10**

3. Explain the concept of atmospheric humidity and the measurement of humidity. **10**

OR

3. Explain the forms of precipitation and explain Fog and Clouds in detail. **10**

4. Explain the National Action Plan on Climate Change in detail. **10**

OR

4. Write a note on global warming and greenhouse gases. **10**

5. Answer the following multiple choice questions by choosing the answers from the brackets : (Any ten)

10

- (1) Name the layer that covers the earth's surface.
(A) Hydrosphere (B) Atmosphere
(C) Lithosphere (D) All of the given
- (2) What is the percentage of nitrogen in the composition of the atmosphere ?
(A) 78.08% (B) 20.95%
(C) 0.035% (D) 0.93%
- (3) What is the unit of measurement of precipitation ?
(A) Fahrenheit (B) Millibar
(C) Fathom (D) Millimeter
- (4) What type of weather condition is climate ?
(A) Long-term (B) Short-term
(C) Medium-term (D) All of the given
- (5) Which is the instrument used to indicate wind direction ?
(A) Aneroid barometer (B) Windvane
(C) Thermometer (D) Barometer
- (6) Which layer of air is closest to the earth's surface ?
(A) Atmosphere (B) Ionosphere
(C) Isothermal layer (D) Erosion layer
- (7) What is another name for atmospheric moisture ?
(A) Relative (B) Precipitation
(C) Humidity (D) Cloud
- (8) Which instrument is used to measure atmospheric moisture ?
(A) Aneroid barometer (B) Thermometer
(C) Rain gauge (D) Fortin's barometer
- (9) Which cloud does not give rain ?
(A) Cumulus cloud (B) Stratus cloud
(C) Rain cloud (D) Filament cloud
- (10) Which city is the most polluted among Indian cities ?
(A) Ahmedabad (B) Delhi
(C) Pune (D) Bangalore
- (11) What is the correct and full name of CFC gas ?
(A) Calcium ferrocyanide (B) Chlorofluorocarbon
(C) Carbon ferrocyanide (D) Carbon dioxide
- (12) Which of the following is included in greenhouse gas ?
(A) Carbon dioxide (B) Oxygen
(C) Nitrogen (D) Helium